

Indhold

- Bog 1 • Familien Fishburn 11
- Bog 2 • John Ireland 69
- Bog 3 • Eustace og Minta 129
- Bog 4 • Obenchain og Clare 233
- Bog 5 • Forår 377
- Bog 6 • Panik 505
- Bog 7 • Siden hen 585

KAPITEL 1

Efteråret 1855, nybyggerkolonien Whatcom

Sømanden lagde roret om, og Ada Fishburn mærkede skibet begynde at runde ind mod skoven. Hun stod i forstavnene, en spændstig ung kvinde i et brunt sjal og en tætsiddende kyse med en bred forkant, som helt omsluttede hendes ansigt. Hun bar sin spæde søn Glee på armen.

Lydløst gled skonnerten op langs anløbsbroen, der gik ud fra stranden. Denne anløbsbro var selve vartegnet for bopladsen ved Bellingham Bay. Det havde taget næsten en uge at sejle op gennem Pugets Sund, og hver dag havde Ada haft udsyn til den samme endeløst skovklædte kyst. Samme skov havde også dækket de øer, de havde passeret undervejs: Vældige stammer rejste sig som en mur. Hun havde kun set denne skov fra et skibsdæk, men hun havde set nok af den til at vide, at den altid var mørk indeni, selvom solen skinnede ned over den fra en skyfri himmel, og den blændende havoverflade kastede lyset ind mod den, op over stranden.

Længere bagud på dækket begyndte hendes ældste søn, Clare, at synge en sang. Clare var fem år gammel. Han var stor af sin alder og havde lange ben ligesom sin far. Livet faldt ham let, og han forstod at nyde det. Ada så sig over skulderen: Hendes mand, Rooney, var i færd med at flytte deres fire tønder, fem kasser, fire fade og den sammenrullede fjermadras frem til rælingen. Ikke så snart havde Rooney sat noget fra sig, før Clare kravlede op på det, barfodet som han var. Rooney tøjrede deres to køer til rælingen og satte Clare til at se efter dem. Nu stod drengen og sang for de halvdøde dyr. Det var Ada en sjælden

glæde, at hverken Rooney eller Clare endnu havde løftet blikket mod land for at se, hvad det var for et sted, de var kommet til. Siden hun havde mistet sønnen Charley på turen tværs over kontinentet, havde hun selv været nærmest ligeglad med, hvor de befandt sig, men alligevel ville det gøre hende ondt at se Rooney nedslået ved synet af dette sted, som han havde lagt hele sit arme liv an på.

Ada og Rooney slæbte deres ejendele op på stranden. Glee vågnede ikke. Han lå bare og sov fra det hele. Skonnerten sejlede videre nordpå og lod dem tilbage.

Det var verdens grove yderkant, hvor skoven strakte sig helt frem til den stenede strand. Det så ud, som om der var blevet knækket et hjørne af kontinentet, og det så ud til at være sket for ganske nylig. De mørke træer var blot blevet ved med at vokse, som om intet var hændt, tænkte Ada. Bruddet var straks blev udfyldt af havet, som igen faldt til ro langs den forrevne kyst. Rooney havde snakket om Pugets Sund, han havde snakket om nogle stræder. Det var altså her. Når hun så sig omkring, var der ikke andet at få øje på end nogle sorte ænder og et par knoldede, grønne småøer. Når hun stoppede op, kunne hun mærke saltvandet trænge ind i skoene. Længere sydover kunne hun skimte en række sneklædte bjerge. Fra skibet havde hun flere gange set den slags bjerge. Pludselig tårnede de sig op midt i det hele. Hun havde især lagt mærke til et stort, hvidt bjerg, der stod helt for sig selv. Hele morgenen havde de sejlet i retning af dette bjerg, som nu var skjult af skoven. Dets nederste skråninger måtte begynde et sted lige deromme bag de første træer. En så vild kyst måtte Gud have skabt, før det faldt Ham ind at lave mennesker. Og da Han så fandt på også at lave mennesker, gjorde Han først jorden blødere og naturen mildere alle de steder, hvor Han regnede med, at menneskene skulle bo, hvilket altså ikke indbefattede dette sted.

Rooney begyndte at inspicere den skrånende anløbsbro. Han lagde sig på knæ og lænede sin lange, tynde overkrop ud over kanten for at studere plankerne og pælene nedefra – som

om denne anløbsbro var verdens ottende vidunder. Da han igen rejste sig, forsøgte Ada uden held at aflæse hans ansigtsudtryk. Det mislykkedes altid for hende. Hans viltre, røde skæg voksede direkte ud under hatten på ham og dækkede hele hans ansigt, så det nærmest kun var næsetippen, der var synlig. Hun så ham plukke lidt græs og give det til de brogede køer. Han forsvandt op ad en stejl sti i nærheden, kom straks tilbage og begyndte så at gå hen langs stranden.

Ada blev stående midt i tavsheden, der omgav deres sammendyngede ejendele. Hendes fjermadras lå øverst, oven på de fire tønder, for at holde den tør. Hun stoppede et løst hjørne længere ind i den sammensnørede bylt, så der ikke så let kunne komme sand ind i den. Hendes buede mund, dybt inde i kysen, var alvorlig. Hendes øjenbryn mødtes næsten over næseryggen, øjnene var runde og sorte. Hun tvang sig selv til at se nærmere på omgivelserne og flyttede langsomt blikket rundt. Stranden bestod af en smal stribe grus og småsten, adskilt fra skoven af gamle, hvide træstammer, der lå som perler på en snor langs kanten af skoven. Den lille Clare gik straks i gang med at knække små grene af stammerne for at smide dem i vandet. Men så begyndte han pludselig at løbe hen ad stranden, og hver gang han stoppede op, kunne Ada se på hans knoklede hoved, at han så sig omkring til alle sider. Det var oktober. Skylaget lå højt på himlen. Træstammerne, der var skyllet op på stranden, og det rolige vand havde et skær af sølv over sig.

Ada sagde til sig selv: „Thi vi er fremmede for Dit ansigt og gæster som alle vore fædre, vore dage på jorden er som en skygge, og her er ingen forhåbning.“ Skyerne over hende var stille. Der var ingen bølger. En fisk slog med halen og forstyrrede vandets skinnende overflade. Det regnede lige akkurat ikke, men alt var vådt.

Lidt senere så hun en håndfuld tynde røgsøjler stige til vejrs fra nogle hytter under træerne bag anløbsbroen. I første omgang havde hun overset hytterne, fordi de lå helt nede mellem træernes rødder. Hun havde ikke troet, at træerne var så store,

og derfor havde hun ladet blikket vandre for langt op ad stammerne, da hun skulle finde ud af, hvor røgen kom fra. I al den tid, de havde sejlet forbi disse træer, havde der ikke været noget menneskeskabt at sammenligne dem med. Rooney kom tilbage og stillede sig ved siden af hende uden at sige noget. Mens Ada stod og stirrede på det blikstille hav og de mange mørke øer, som lå spredt overalt i forskellig afstand fra kysten, dukkede der en indianer op.

Han var iført en høj hat og kom padlende langs stranden i en udhulet stammebåd. Han havde endnu en kano, som der ikke sad nogen i, på slæb efter sig. Mandens krop havde et glat udseende, han var næsten nøgen, og de fine ansigtstræk gav indtryk af beskedenhed. Den høje hat sad underligt højt på hovedet. Han trak i den nederste del af padlens skaft med den ene hånd, mens han pressede toppen af skaftet let fremad med den anden. De brede skuldre bevægede sig frem og tilbage, og det sølvskinnende vand lukkede sig umærkeligt bag om kanoen. Lille Clare måtte også have fået øje på ham, for han kom nu springende.

Manden lod kanoen glide ind mod stranden. Rooney tog et par langbenede skridt og var med ét nede ved vandkanten. Clare vadede helt ud til kanoen af bare iver for at hjælpe til, og manden så ned på drengen og hans våde bukser med antydningen af et smil. Han trak den anden kano ind mod stranden og løftede op i de brune græsmåtter, der dækkede dens rødlig indre. Den var fyldt med fjer, hvide gåsefjer, som blot lå løst under måtterne. Ada så på Rooney: Munden bag det røde skæg afslørede intet, men hun kunne se, at han stod og skævede til hende under skyggen af sin hat.

Manden trådte nærmere og sagde, at hans navn var Chowitzit. De vidste, at han måtte være lummi, for manden på skonnerten havde sagt, at stedets beboere var lummier og „meget venlige“. Han havde faktisk sagt, at alle nybyggerne omkring Whatcom ville være „sultet ihjel de første mange gange“, hvis ikke det var for lummierne. Nu gav lummi-manden og Rooney

hinanden hånden. Han havde et bredt ansigt og en lille næse, og han bar en lys ørering, der så ud til at være lavet af et hårdt materiale. Med en blanding af fagter og engelske ord, som han udtalte med blid stemme, forklarede han, at fjerene var til salg. Ada så, at han havde et tatoveret armbånd af sorte prikker om det ene håndled. Han sagde, at prisen for hele bunken af fjer var „to kopper melasse“. Hvis de ikke havde brug for hele ladningen, kunne de bare tage, hvad de ville. Han bevægede knap nok læberne, når han talte. Stemmen var melodios.

De var netop gået i land fra en skonnert fyldt med melasse, selv stod de med to fade melasse lige her på stranden. I vogntoget, hele vejen over kontinentet, havde alle haft melasse. Der havde været dage, hvor de ikke havde haft noget drikkevand, men de havde altid haft melasse. Melasse var altså noget af det billigste, de overhovedet kendte til, men på den anden side, de manglede ikke fjer. Rooney takkede nej til handlen og tilføjede, at de derimod godt kunne bruge noget fersk fisk eller kød eller nogle grøntsager, hvis han kunne skaffe det. Det kunne Chowitzit godt. Rooneys lyse stemme knækkede over, da han takkede manden igen. Der var meget på spil for Rooney, tænkte Ada, her hvor én stor kraftanstrengelse var til ende, og de stod over for en ny.

De tøjrede køerne og lod deres sager stå på stranden. Chowitzit førte dem op over skrænten og ind i skoven ad en kort sti langs en bæk. Ada gik bag Rooney. Hun havde blikket fast rettet mod Chowitzits fødder, der fandt sikkert fæste på den stejle sti. Gennem de seneste seks måneder havde hun været med til ikke så få handler med indfødte mænd fra mange forskellige stammer, og hun var efterhånden blevet vant til synet af voksne mænds endeballer. Clare, som var løbet i forvejen, kom tilbage og sagde, „Der er et hus“, hvilket Ada nu også selv kunne se, et blokhus, som lå på den anden side af bækken, over for hvad hun kunne regne ud måtte være Felix Rushs savværk.

Blokhuset forekom knap nok at rejse sig over skovbunden. Det var helt omgivet af rygende træstubbe og dynger af kvas.

Døren stod åben. Chowitzit gik direkte ind, men Ada og hendes familie tøvede og blev stående udenfor på den bare jord i rydningen. Ada fik et glimt af et blått forklæde, en hvid kvindes ansigt. Hun hørte, at kvinden hilste på den barbenede Chowitzit med glad stemme, og at de to begyndte at tale sammen. Så kom kvinden ud: Hun blottede sine bare gummer og satte et stort smil op, fik tag i Ada, trak hende indenfor og begyndte at græde. Hun slog armene om Ada, som nu også gav efter for gråden. Spædbarnet vågnede og stak straks i et vræl. Rooney gik ud for at se lidt nærmere på det savværk.

Chowitzit havde taget hatten af, da han gik indenfor, og Ada så nu, at den øverste del af hans hoved var blevet trykket flad og gjort kileformet, så panden skråede bagud. Både han og kvinden, som var Mrs. Lura Rush, lod sig begejstre over bitte Glee, som om ingen af dem nogensinde havde set et spædbarn før.

KAPITEL 2

Den nat tilbragte Ada på sin fjermedras på gulvet hos familien Rush. Ved siden af hende lå Rooney og sov indhyllet i et tæppe. Clare sov sikkert ovre i hjørnet sammen med Rush-børnene, tænkte hun – de havde den kønneste lille sorthårede pige ved navn Pearl og en lille dreng. Felix Rush var kommet hjem til aftenmad, da mørket faldt på. Det var Felix Rush, der havde købt jorden og fået Chowitzits tilladelse til at bygge det savværk, som resten af bosættelsen efterhånden var vokset op omkring, og det var også ham, der ejede den skonnert, der havde bragt dem herop. Han viste sig at være en livlig, firskåren gut fra Ohio med en rykvis, spjættende gang. Han gik med uklippet vest og afsluttede alt, hvad han sagde, med et „det er både sikkert og vist“. Han havde tilbragt drengearene om bord på en skonnert på De Store Søer, der sejlede tømmer til Sault Sainte Marie, fortalte han. Allerede den selv samme aften tog han Rooney i hyre på sit savværk, og det lod til, at de alt i alt havde fået en ret god start på det hele. Det slog Ada, at hun så sent som samme dags morgen endnu aldrig havde mødt hverken Lura Rush eller Felix Rush – og nu var de hele hendes verden. De havde taget godt imod dem, mere end godt, og de var tilsyneladende gevaldigt glade for at have fået selskab, og det var ganske heldigt, eftersom de nu i allerhøjeste grad havde fået det.

Ada slog øjnene op i det bælgmørke rum. En smule farve, en brændt rød, udgik fra ovnens hensygnende gløder, og i dette skær anede hun omridset af en træskammel nær sit hoved. Der var helt stille. Når der sådan faldt ro over tingene, åbnedes Adas sind altid for den bøn, som hendes hjerte skreg til

Gud hele dagen og måske også hele natten lang: at Han ville give hende styrke til at bære sorg og modgang og ikke give op. Hun var ikke klar over, at hun bad om denne bøn også bad en anden bøn, hvis ikke ligefrem til en højere magt end Gud, så i hvert fald til den gode side af Hans væsen: at det værste var overstået.

Hendes dreng Charley var det værste. Dengang, for et par måneder siden, havde hun nemlig ikke rustet sig til livet endnu; hun vidste ikke, hvordan livet kunne være, hvordan det kunne spolere alt fra et øjeblik til et andet. Hun havde været en glad og munter ung kvinde, og selvom turen til lands tværs over kontinentet var hård det meste af vejen, havde hun haft mod på eventyr. Clare var fem, og Charley var tre, og det store vogntog fulgte ruten langs Sweetwater River. Charley faldt ud af vognen og blev kørt over af deres egne hjul, først det ene og så det andet store, tunge træhjul, og han døde af sine kvæstelser. De kunne ikke nå at stoppe okserne længere fremme, selvom hun skreg op, så Rooney vendte sig om og sagde „Hvad er der?“, idet hjulene rullede direkte hen over Charley, inden han kunne nå at slippe væk.

Han var så køn en dreng. Folk plejede at sige om ham, at han ville blive noget af en hjerteknuser, når han engang blev stor – således forstået, at han var helt uimodståelig allerede her og nu, som han stod der og tog bestik af folk med sine grønne øjne. Hans mund var så bred og mørk, og hans hår strittede fortil. Han havde store og lidt fremstående tænder. Hun vidste godt, at det var forkert at elske et barn for at være en fryd for øjet, og hun vidste det allerede dengang. Måske var der et bud, der lød *Du må ikke ustandselig forgude et barn* – i hvert fald var der et, der lød *Du må ikke have andre guder end mig*. Således var der måske en grund til, at han blev kørt over, men det var stadig lige hårdt. Charley havde aldrig været hende en gud, men bare en dreng, en elsket søn, og det burde da, om nogen, Gud kunne forstå – at et menneskes elskede søn ikke var en gud ligesom Guds egen søn, men bare et helt almindeligt men-

neskebarn, og at det jo trods alt er gennem helt almindelige menneskebørn, at livet, om Gud vil, går videre.

På gulvet ved siden af Ada begyndte Rooney at snorke. Det røde lys fra ovnen var borte, og der var fuldstændig mørkt. Ada nåede frem til, at det kun var hendes tæppe, tagryggen og spån-taget, skovens stive grene og skydækket, der lå mellem hende og himmellegemerne. Hun ville ønske, at der lige var et lag mere.

Charley havde siddet oppe foran hos hende; bagerst i vognen havde de alle deres redskaber, deres såsæd og møbler, bacon på fad og melasse og vand i store tønder. Clare rendte rundt et eller andet sted deroppe forrest i vogntoget, og Rooney gik foran sammen med okserne. Når Charley blev lidt for urolig til at være i vognen, bar Rooney ham, selvom han var tre år gammel, og selvom Rooneys krusede skæg kildrede ham i nakken. Nogle af mændene i det vogntog havde gået størstedelen af de tre tusind kilometer med deres småbørn i armene; det var dygtige landmænd, som forstod sig på at bære levende væsner. Den morgen sad Charley lige ved siden af hende i vognen, mens hun betragtede hans pandes fine krumning – han havde en smal pande med så fin en runding, at man næsten kunne lægge hånden om den som en lille bold – og så rejste han sig op og faldt ud over brættet og ned i hjulsporet.

Deres vogntog talte otte hundrede mænd, kvinder og børn og tre tusind kreaturer; det havde taget dem en uge bare at krydse Missouri-floden. De spændte fra, klumpede sig sammen, mens de ventede, krydsede floden, spændte for og dannede så kolonner igen, med to spand okser per vogn. Okser var langsomme, men stærke, og de blev ved med at gå, skridt efter skridt. Okser fastholdt samme jævne gang, uanset om de asede op ad en bjergside eller krydsede en flad slette; de var som lokomotiver, der kørte på græs.

„Det er okserne, der bærer hovedbyrden,“ sagde folk til hinanden hver eneste dag. „Okserne er ydmyge og tålmodige og

stærke, og vi takker Herren for deres styrke og beder Ham lade dem holde ud.“ Den dag Rooney købte spandene, gik Ada rundt om de fire kreaturer og så ind i deres øjne, som blot var glinsende brune – som et par våde støvler. Når Rooney havde noget andet at se til, var det hende, der styrede firspandet. Hun sad på vognen og råbte „Kom så, Maude“ og „Kom så, Hvide“, mens hun daskede til dem med piskan – „Kom så. Kom!“ Hun daskede dem alle fire over deres hvide kryds, der gik op og ned som uregelmæssige bjergtoppe. Men uanset om hun daskede til dem eller ej: Når de forreste stude begyndte at gå, satte hele kolonnen i bevægelse, og så var det umuligt at stoppe vognene igen.

Da de begravede Charley under et stort aspe træ ved Sweetwater River, dukkede der store knogler og det, der er værre, op for hvert spadestik – det var nemlig et godt sted at ligge, hvis man altså skulle begraves, og andre udvandrere, som havde rejst samme vej før dem, havde valgt netop dette sted. Rooney tog hatten af, bøjede sit magre hoved ned mod brystet og sagde et par ord over hullet i jorden, og så kørte de videre for ikke at holde hele vogntoget tilbage. Få dage senere blev Glee født, hvorefter de traskede videre langs Sweetwater River. Rooney havde overvejet at give barnet navnet Wyoming efter det territorium, hvor han blev født, men selvom hun, Ada, på det tidspunkt ellers var fuldstændig ligeglad med alting i denne verden, rejste hun, Ada, sig fra sin hvide fjermadrass og sagde nej, og så kaldte de ham i stedet Gleason efter hendes slægt. Han var så lille, at hun havde ham i et tomt baconfad, og hun fattede ingen større personlig interesse for ham; det var hun bevidst om.

Nu vågnede han på gulvet hos familien Rush, og Ada gravede rundt i den uformelige fjermadrass for at finde hans ansigt. Det var efterhånden den rene jammer med den fjermadrass.

Gennem samfulde seks måneder på emigrantvejen havde Ada og Rooney haft denne hvide fjermadrass med sig i vognen. Da okserne begyndte at halte, måtte de efterlade den anden vogn og en del af deres ejendele ved Snake River. Rooney ville beholde fjermadrassen: En mand kunne godt sove direkte på

jorden, som han sagde, men en dame skulle have en fjerma-
dras, og Ada var enig. Den havde tilhørt hendes mor hjemme i
det sydlige Illinois. Hendes mor havde haft den med fra Penn-
sylvania, og det var den fineste genstand i hele stuehuset – hvidt
musselin stoppet med dyre gåsefjer fra Chesapeake Bay. Ada
havde fået den af sin mor i bryllupsgave. Fjerma-
drassen var en overflødig luksus, der fyldte halvdelen af vognen, og den var
forfærdelig svær at holde tør, når de krydsede en flod, men hun
var en dame, og med den fjerma-
dras kunne hun fortsat leve
som en hvid kvinde, også i Washington-territoret. Sammen
med Rooney havde hun fragtet den fjerma-
dras hele vejen fra
Council Bluffs i Missouri gennem mere end tre tusind kilometer
ørken og bjerge. De havde slæbt den fjerma-
dras tværs gen-
nem et område, hvor jorden var så gold, at selve landskabet,
som Rooney sagde, „kun var et tyndt stykke sandpapir mellem
himmel og helvede“. De havde hastet hen over kviksandet ved
Elkhorn River med den fjerma-
dras, og da de forcerede Rocky
Mountains, som de havde kunnet se en hel måned, inden de
nåede frem, var det med fjerma-
drassen på slæb. Otte gange
havde de måttet krydse den samme flod med den fjerma-
dras i
en vogn tætnet med beg, og så var det sjove efterhånden ved
at være gået af det. Hun havde ligget på den, åndeløs og knust,
da de mistede Charley. Hun havde født Glee på den. De havde
færget denne fjerma-
dras over Columbia River, og de havde truk-
ket den op ad og over Oregons Blue Mountains, hvilket havde
været et rent mareridt – de havde måttet spænde kvierne for.

Og så i dag, da de endelig var nået frem og stod nede på
stranden, havde ham Chowitzit tilbudt dem en hel kanofuld fjer
i bytte for to kopper melasse. Til den pris, tænkte Ada, kunne
hun selv sy fjerma-
drasser med gåsefjer og kastesting til hver en
sjæl på Guds grønne jord, hvis det skulle være.

Rooney og Ada blev boende hos familien Rush vinteren igen-
nem, mens de lidt efter lidt kom sig oven på rejsen. De spiste
tørret laks og tørrede ærter og vænnede sig efterhånden til træ-

erne. Træerne var hovedsagelig douglasgraner. Et stort grantræ målte omkring fem meter i diameter, og de stod så tæt, at man var nødt til at kante sig imellem dem med skjorten stoppet godt ned i bukserne for at komme frem. Indimellem stod der et cedertræ på størrelse med en kornsilo. Ada forundredes ved synet af rødhalse så store som ænder, sumakblade på størrelse med tallerkener, ahornblade på størrelse med serveringsfade. Buske med skinnende blanke blade og tykt græs skød op overalt og blev ved med at vokse hele vinteren, direkte gennem bjælkevæggene og ind i døråbningen og op gennem gulvet; Ada og Rooney havde aldrig set noget lignende.

De første par uger, de tilbragte ved sundet, studerede de bosættelsen som tilrejsende, med fremmede øjne. „Sikke dog nogle mennesker,“ sagde de til hinanden med forundring i stemmen: „De lever ikke af andet end laks og muslinger, og det kommer deres børn heller ikke til; menneskealder efter menneskealder vil de leve og dø, som måger, her på denne gudsforladte kyst, som om det var det eneste sted i verden.“ Inden længe glemte de dog begge alt om den betragtning og begyndte i stedet at tage del i et liv, der nu ikke alene virkede meningsfyldt, men også hurtigt kom til at fremstå som verdens navle. Deres „egne“ lummier, som de sagde, viste sig at have forskellige personligheder ligesom alle andre mennesker, og snart brystede familien Fishburn sig af, at de ved skæbnens gunst havde fundet sammen med så flinke folk.

Rooney sikrede sig 235 tønder land langs med stranden et par kilometer længere mod nord, men han kunne ikke arbejde så meget på sin jordlod, som han gerne ville. Den amerikanske hær og nisqually- og yakima-stammerne øst for bjergene var i krigshumør. Territoriets guvernør regnede med, at det ville være billigere at brødføde end at bekæmpe lummierne, så han udnævnte deres store vinterlejr på Gooseberry Point til reservat og skaffede dem forplejninger. Lummi-reservatet grænsede op til den nordlige del af bosættelsen ved bugten. Samtidig var krigere nordfra begyndt at padle ned fra de canadiske områder;

de stormede indianerlejlre og nybyggerkolonier i flæng; plyndrede, skød og halshuggede folk. „Nogle gange,“ sagde Felix Rush til Rooney, „går det hedt til herude vestpå.“ Sammen med de andre Whatcom-mænd brugte Rooney al sin tid på at bygge en palisade, der kunne beskytte nybyggerne mod at blive overfaldet af de nordlige stammer. Det var han nødt til.

Arbejdet på palisaden stoppede ved firetiden, når det begyndte at blive mørkt. Rooney kom hjem med kviste i sit buskede skæg og savsmuld overalt. Straks efter aftensmaden gik han op til deres jordlod langs stranden, og han tog altid Clare med sig – den lange, sindige, tyndbenede mand og den radmagre dreng. Han forsøgte at fælde træer på sin lod i lyset af en håndlygte, men det gik ikke; lummi-mændene, han arbejdede med, var taget hjem, og man skulle være to til at svinge økserne på den platform, der var bygget op om stammen i to-tre meters højde. En enkelt økse, svunget fra jorden, gjorde hverken fra eller til; den blev bare helt fedtet ind i harpiksen fra den begede, lårtykke bark, der dækkede den nederste del af stammen. Derimod kunne han godt grovtilhugge og afbarke stammer, og det gjorde han så. Rooney tilhuggede stammerne; Clare holdt lygten. Clare fik ondt i armen af at stå og holde lygten, men han elskede at være omgivet af de ubevægelige, levende træstammer, og han elskede at se de blege spåner krølle op og flyve væk fra stammen og ud i mørket. Clare og Rooney bar den ene favnfuld bark efter den anden hjem til familien Rush, som fyrede med dem. En flage granbark var på størrelse med det, Rooney, inden han forlod Illinois, havde kaldt en kævle; den gav en kraftig varme og brændte godt, uanset om den var våd eller tør. Den var altid våd.

Som dreng i det sydlige Illinois havde Rooney arbejdet med plove og køer. Han havde lige brugt seks måneder på at krydse kontinentet med okser. Nu stod det ham klart, at han skulle arbejde med træstammer resten af sine dage. Det var ikke et arbejde, Rooney kunne haste igennem, heller ikke selvom han længtes efter at etablere sig på sin egen jordlod og ikke længere

ligge familien Rush til last. Af væsen var han indrettet til at leve nøjsomt og se tiden an. Den dag, han blev voksen, var den dag, han lærte livets vigtigste grundregel, nemlig at man skal arbejde støt og roligt. Man skulle lede længe for at finde noget, der kunne forundre ham lige så meget som de umiskendelige tegn på, at der var mænd, som endnu ikke havde fattet det.

Ada og Rooney blev hurtigt sat ind i de lokale politiske forhold, som kort sagt gik ud på, at de nordlige indianerstammer fra de canadiske og alaskiske kystområder var godt i gang med at udradere lummierne. De havde allerede presset semiahmoo-folket bort fra sundet. Omkring 650 lummier levede her ved Bellingham Bay, i et område, som de oprindeligt havde stjålet fra nooksackerne, fordi det var sikrere at bo på fastlandet end på de øer, hvor de havde levet tidligere. Lummierne var et håndværksmæssigt fermt og fredselskende kanofolk, som levede af laks, vildt, planteløg og muslinger. De havde ingen høvdinge, førend de hvide fik behov for nogen til at underskrive traktaterne. I lighed med de øvrige seks-syv tusind indianere i området omkring Pugets Sund levede de i konstant frygt for haida-, kwakiutl- og stikeen-indianerne længere mod nord.

De nordlige stammer udskar store totempæle og var så rige, at de brændte mad af bare for at prale. Russiske handelsfolk havde udstyret dem med skydevåben og krudt. Sommeren var deres jagtsæson. Denne sommer og alle andre somre før den var disse krigere kommet strygende ned gennem Georgia-strædet i store havgående halvtredsmandskanoer for at fange slaver blandt lummierne. Chowitzit havde fortalt Rooney, at fem hundrede lummier levede i fangenskab, som slaver hos de nordlige stammer. Hvor de så end slog sig ned, kunne lummierne aldrig holde sig skjult. De afslørede sig altid, når de satte garn ud for at fange kongelaksene, som trak ind i juli, og rød laksene, som toppede i august, og siden tørrede dem på stranden. De betrængte lummier byggede underjordiske huse og skjulte indgangene; og det var der, de søgte tilflugt, når krigskanoerne

nordfra kom til syne ude i bugten. Chowitzit og de andre store mænd, Gamle Pollen, Whilano og hans bror Store Kanim, tog godt imod familien Fishburn, ligesom de havde taget godt imod familien Rush, ungarle som Jay Tamoree og alle andre – de havde nemlig skydevåben og ammunition.

Indianske mænd fra mange forskellige kyststammer arbejdede på savværket eller i kulminen. De forstod ikke hinandens sprog, så alle brugte chinook-jargonen – det handelssprog, som folk talte på hele kysten fra Californien til Alaska. Den livlige lille Clare lærte lynhurtigt at tale chinook, og inden længe knevrede han løs til alle, han kom i nærheden af. Sproget bestod ikke af mere end cirka tre hundrede ord, så det var let at lære; på den anden side, indvendte Ada, var det svært at sige noget, der blot var en lille smule interessant. De indfødte på kysten kaldte alle de hvide nybyggere for „Boston-folk“, bortset fra dem, der boede oppe i den canadiske koloni, som de kaldte „kong Georger“. Ada og Rooney forundredes over de livfulde og morsomme navne, som nybyggerne havde påklistret de lokale: Napoleon Boom var en skagit, Hertugen af York og hans kone Dronning Victoria var clallam-indianere, som boede i en stor indianerhytte ved Port Townsend. Og så var der Sorte Moses, Kong Frisi, Klør Knægt og Billy Muslinger. De fleste blev kaldt Jim. Kun de færreste nybyggere vidste, hvad lummierne kaldte dem, og hvad det betød.

En aften i november efter et aftensmåltid, der bestod af tørret laks og kartofler, sad familien Fishburn i Felix og Luras mørke hytte og drak kaffe brygget på brændte brødkrummer. Sønnen Clare rendte rundt i mørket nede på den vindblæste strand sammen med lille Pearl Rush. Indenfor studsede Lura vægen i den hjemmelavede olielampe, de kaldte „kællingelampen“. Felix og Rooney passede ilden og dampede løs på piber med tobak, som var kommet med skonnerten.

De havde ikke set noget til Chowitzit de seneste par dage. De andre lummier rendte ustandselig ind og ud af huset, mest

ind. I nogle uger nu havde Ada uden held protesteret, når tre-fire mænd kom og løftede den lille Glee op, klædte ham af og undersøgte ham på kryds og tværs. De gjorde nar af Lura, fortalte hun Rooney, når hun sang for sit lille barn. Hverken Ada eller Lura kunne foretage sig noget som helst i huset uden at støde ind i en lummi. Mændene vadede bare direkte ind i huset og stod og så på dem, mens de lavede mad og gjorde rent, uden at sige et ord; når lille Pearl på tre fejede gulvet, fulgte de med i det, som om det var et skuespil på en teaterscene. Ada kunne ikke helt forlige sig, sagde hun, med at arbejde hele dagen lang i selskab med en flok nysgerrige, halvnøgne mænd, heller ikke selvom de jo ganske vist også var en del af Gudfaders skaberværk, hvilket hun dog ikke altid var lige sikker på. En af dem – Billy Tom – bar et lændeklæde af læder og en høj filthat. Han var et varmt og tillidsfuldt menneske, som var kærlig over for stort set alle, han kendte, men det gjorde hende nu alligevel helt befippet. Nogle af de gamle gubber havde ikke andet end et smalt, vævet bælte om livet.

Men ikke nok med det, tilføjede Lura, lummiene var også katolikker og gik og slog kors for sig til højre og venstre. Felix og Rooney lyttede med og udvekslede sigende blikke, og Felix ragede op i ilden. Faren for krig var reel. Indtil videre havde lummiene været deres gode venner, og det vidste kvinderne jo godt. Det spillede ingen rolle, hvordan de gik klædt.

Ada Fishburn så på Rooneys viltre, røde skæg i skæret fra ovnen. På denne tid af døgnet ville han normalt være faldet i søvn. Den ene selestrop var gledet ned. Hun vidste, at hun, uanset hvad hun så end gik og sagde, rent faktisk var ved at vænne sig til lummiene og ved at ændre sit syn på tingene, så det passede til de mennesker, hun levede iblandt. Hun var ved at vænne sig til deres fladtrykte kranier, hvor hun til at begynde med havde syntes, at alle overklasse-lummier lignede flagspætter til hobe. Hun var ved at vænne sig til deres bløde, flydende stemmer og deres vane med at konversere med lukkede øjne. Man kunne åbenbart vænne sig til hvad som helst – undtagen

at se Charley blive kørt over, og at han var væk, når hun vågnede om morgenen, og blev ved med at være det hele resten af dagen.

„Der er ikke ondt skabt i dem,“ fortsatte Lura og smilede sit tandløse smil, „men de kan indimellem være en flok sære skabninger at se på.“

Ada lyttede, med sit runde hoved på skrå. Hun var klædt i den grønternede flonelskjole med snæver talje og bred barm, som hun gik med hele vinteren, og et sodet, hvidt forklæde.

„For to somre siden,“ sagde Lura – huset var som altid fyldt med lummier hver eneste dag – havde deres plettede hunde „fået for vane at rende og skabe sig“ i hendes have. Lura gjorde det udtrykkelig klart for lummierne, at hun ikke ville have, at deres hunde løb omkring i hendes have, men det hjalp ikke. En dag, hvor lummi-hundene var godt i gang med at „splitte hendes blomsterbed ad“, påpegede hun det i ret utvetydige vendinger over for en særdeles kraftigt bygget mand, kendt som Imponerende Jim, der sad ved ovnen sammen med en klynge andre mænd. Imponerende Jim rejste sig grinende, og alle lummierne gik udenfor. De kaldte hundene til sig, råbte deres navne og bøjede sig ned mod dem, „på akkurat samme måde, som alle andre ville kalde hunde til sig“.

De fire eller fem plettede hunde kom springende hen til lummierne, som i næste nu begyndte at tæske dem til døde, alt imens de lo og smilede til hende, som ville de sige „Undskyld, Ma’am“. Lura og lille Pearl forsøgte at stoppe det, men lummierne blev ved. De dræbte alle hundene med grene og kæppe og smed kadaverne oven på brændestablen.

„Det var jo ikke det, jeg mente,“ forklarede Lura endnu en gang til Ada og mændene. Ada nikkede. Det her ville kræve mere tilvænning end som så. Selvfølgelig ville der være visse forskelle i skik og brug, det kunne jo ikke være anderledes – de var jo trods alt katolikker, de lummier.